

M. 6/ Eesti-ma rahwa

Kalender,

ehk

Läht-Kamat

1854

aasta peale, pärrast mere

Ssanda Jeesuse Kristuse
sündimist.

Sel aastal on 365 päwa.

Talliñas,
trükkitud Lindworsi kirjadega.

Märtide selletaminne.

- Noor = fu.
- ☾ Eefimenne werend.
- ☾ Täis = fu.
- ☾ Wiimne werend.

v. pärrast. — v. l. pärrast löunat.
e. l. enne löunat. — V. Pühha.

Joulo- ja Wastla-päwa wahhel on 7 nädal.

Von dem Ehstländischen Evangelisch-Lutherischen Consistorio wird hierdurch attestirt, daß in nachstehenden Befestücken zum Reval-ehstnischen Kalender nichts wider die heilige Schrift und die symbolischen Bücher der Evangelisch-Lutherischen Kirche enthalten ist.

Reval, Dom, den 16. Junius 1853.

(L. S.) Gebhardt, Assessor Consistorii.
Nr. 463. Rud. H ö r s c h e l m a n n, Secrs.

Der Druck dieses, nur in den Ostseegouvernements abzusetzenden Kalenders wird unter der Bedingung gestattet, daß nach Beendigung desselben der Abgeth. Censur in Dorpat die vorschriftsmäßige Anzahl von Exemplaren vorgestellt werde.

Dorpat, den 15. September 1853.

Nr 127. Abgetheilte Censor: de la Croix.

Sündinud asjade aiaarm.

Comisest tännini	5803 aast.
Kristusse sündimisest tännini.	1854 —
Et Tallinna ülesehitati . . .	635 —
Et ramatud hakkati trükkima	414 —
Pärrast Lutterusse dige usso ülleswõtmist	337 —
Pärrast wanna katko	197 —
Pärr. sedda, kui Toompä pöllend	170 —
Pärrast sure nälja hakkatust .	159 —
Et Peterpurri liina ehhitama hakkati	151 —
Et meie Ma Wenne-rigi wal- litsusse alla sai	144 —
Et suurtkoli Tartus asutatati	52 —
Et usi rõugid hakkati pannema	51 —
Et Prantsus Wenne-maale tulli ja Moskwa liina ärrapõlletas	42 —
Et Eesti-maal priust kulutati	37 —
Et Riia-maal priust kulutati	34 —
Et meie Keisri Herra Nikolai wallitsemas on	29 —

Kristusse ümberleikamisest. Luf. 2, 21.
 1 Rede | **Neäri P.** Aita Jummal!
 2 Laupäaw | Abel, Set | 10, 50 e. l.

Jesus pöggeneb Egiptusse maale. Matt. 2, 13.
 3 Pühhap. | Pühha p. Neäri
 4 Esmasp. | Metusalem | Kange
 5 Teisip. | Simeon | kilm.
 6 Kestnad. | **3 Kunn. Püh.**
 7 Neljasp. | Julianus | Pilwene
 8 Rede | Erart | raemas
 9 Laupäaw | Peatus

Jesus 12 aastat wanna. Luf. 2, 41.
 10 Pühhap. | 1 P. p. 3. K. P. | 3, 2 e. l.
 11 Esmasp. | Paawli pääw.
 12 Teisip. | Ewraim | ja
 13 Neljasp. | Rein | lummesaddo.
 14 Kestnad. | Hilarius | Selged
 15 Rede | Robert | ja
 16 Laupäaw | Eudrik | 6, 51 p. l.

Pulmad Kana:liinas. Joann 2, 1.
 17 Pühhap. | 2. P. p. 3 K. P., Tönnisse p.
 18 Esmasp. | Ukiel
 19 Teisip. | Sara | kilmad
 20 Kestnad. | Waab. Sebast. | ilmad.
 21 Neljasp. | Neto | Umbne ilm.
 22 Rede | Madlena | Tormised
 23 Laupäaw | Lotta | lummesaused

Pealikust Kapernauma:liinas. Matt. 8, 1.
 24 Pühhap. | 3 P. p. 3 K. P. | 0, 16 e. l.
 25 Esmasp. | Paawli ümb.
 26 Teisip. | Polikarpus | ilmad.
 27 Kestnad. | Krisostomus | Warkne
 28 Neljasp. | Karel | ilm,
 29 Rede | Samuel | wahhel ud.
 30 Laupäaw | Adelgund | dused

Kristus laewa peäl. Matt. 8, 23.
 31 Pühhap. | 4 P. p. 3 K. P. | päwad.
 ionemal selle fu päwal tõuseb päike pool tund
 pärrast kello 8, ja lähheb loja pool tund pärrast
 kello 3. Pääw on pikk 7 tundi, ja ö 17 tundi.

1 Esmasp.	Priaitta	 4, 36 e. l.
2 Teisp.	Kuunla pääw.	
3 Keskäd.	Hanna	Kaunis
4 Neljasp.	Weronika	hea ilm.
5 Rede	Ugata	
6 Laupäaw	Tora	Umbne ilm

Wina: mäest. Matt. 20, 1.

7 Pühhap.	9 P. e. Kr. üll. P.	ja
8 Esmasp.	Salomon	 0, 28 p. l.
9 Teisp.	Apollonia	
10 Keskäd.	Kolastika	tuisused
11 Neljasp.	Elwina	pawad.
12 Rede	Eulasia	
13 Laupäaw	Penigna	Pitkemast

Külwi: mehhest. Luk. 8, 4.

14 Pühhap.	8. P. e. Kr. üll. P.	lange külm
15 Esmasp.	Wauстина	 6, 18 e. l.
16 Teisp.	Jula	

17 Keskäd.	Konstansia	la
18 Neljasp.	Konfordia	selge taewa.
19 Rede	Sim. Apostel.	Jkka
20 Laupäaw	Siarius	külmad

Pimmedast tee äres. Luk. 18, 31.

21 Pühhap.	Paasto P.	ilmad.
22 Esmasp.	Deetri pääw	 8, 49 p. l.
23 Teisp.	Wastla pääw.	
24 Keskäd.	Maddise p.	Külm
25 Neljasp.	Euhka pääw.	
26 Rede	Wiktor	hakkab
27 Laupäaw	Nestor	wähhemaks

Kristust kiusatase. Matt. 4, 1.

28 Pühhap.	1 P. Paastus	sama.
------------	--------------	-------

ionemal selle ku päwal tõuseb päike kello 7, lähheb loja kello 5. Pääw on 10, õ 14 tundi pitk.

1 Esmasp.	Albinus	Pilmene
2 Teisp.	Medea	 7, 32 p.l.
3 Keßnäd.	Valwe pääw	
4 Neljasp.	Adrian	taemas,
5 Rede	Angelus	tormised
6 Laupääw	Kotwrid	

Kananea naesest. Matt. 15, 21.

7 Pühhap.	2 P. Paastus.	ja
8 Esmasp.	Põri pääw.	 7, 41 p.l.
9 Teisp.	Prudensius	
10 Keßnäd.	Mifeus	pehmed
11 Neljasp.	Konstantin	
12 Rede	Krefor	ilmad,
13 Laupääw	Ernst	

Kristus aiab kurratid wälja. Luf. 11, 14.

14 Pühhap.	3 P. Paastus.	õfel weel
15 Esmasp.	Longinus	 6, 31. p.l.
16 Teisp.	Aleksander	

17 Keßnäd.	Eruta	
18 Neljasp.	Kabriel	hasti
19 Rede	Josep	külm.
20 Laupääw	Diga	

5000 mehhe sõõtmisest. Joan. 6, 1.

21 Pühhap.	4 P. Paastus.	Tuisased
22 Esmasp.	Rawael	ja
23 Teisp.	Tiits	
24 Keßnäd.	Kasimir	 5, 1 p.l.
25 Neljasp.	P. Maar. pääw	
26 Rede	Emanuel	tormised
27 Laupääw	Kustaw	ilmad.

Jesus kirowidega wißsatud. Joan. 8, 46.

28 Pühhap.	5 P. Paastus.	Heitlik
29 Esmasp.	Eustahius	
30 Teisp.	Adonius	ilm
31 Keßnäd.	Tetlaus	

9samal selle ku päwal tõuseb päike kello 6, lähheb loja kello 6. Pääw on 12, ja õ 12 tundi piff.

1 Neljasp.	Karjal. pääw.	 7, 36 e. l.
2 Rede	Paulina	
3 Laupäaw	Werdinand	Niisked

Kristusse süsse; sõitmisest. Matt. 21, 1.

4 Pühhap.	6 P. Paastus.	ja
5 Esmasp.	Maksim	kulmad
6 Teisp.	Kõlestin	ilmad.
7 Keßnäd.	Aron	
8 Neljasp.	Suur Nelj.p.	 1, 33 e. l.
9 Rede	Suur Rede.	
10 Laupäaw	Esekiel	Ilm

Kristusse ülestõusmisest. Mark. 16, 1.

11 Pühhap.	Ülestõus. P.	hakkab
12 Esmasp.	Teine Pühha	
13 Teisp.	Kolmas P.	selgemaks
14 Keßnäd.	Künni pääw.	
15 Neljasp.	Olimpia	 7, 53 e. l.
16 Rede	Karissus	
17 Laupäaw	Rudolf	minnemä.

Kinnipandud uuestest. Joan. 20, 19.

18 Pühhap.	1 P. p. üll. P.	Kanged
19 Esmasp.	Simon	õ. külmad.
20 Teisp.	Jakobina	
21 Keßnäd.	Adolarus	Heitlikkud
22 Neljasp.	Kajus	 11, 9 e. l.
23 Rede	Jürri pääw.	
24 Laupäaw	Albert	pehmed

Heast karjatsest. Joan. 10, 12.

25 Pühhap.	2. P. p. üll. P., Markusse p	
26 Esmasp.	Eselias	ilmad.
27 Teisp.	Anastasius	Paljo
28 Keßnäd.	Witalis	wihma.
29 Neljasp.	Reimund	 5, 16 p. l.
30 Rede	Erasmus	

Ionemal selle ku päwal tõuseb päike pool tund pärast kello 4, ning lähheb loja pool tund pärast kello 7. Pääw on pikk 15, ja õ 9 tundi.

1 Laupäaw. | Wolbri päaw |

Ürrikesse aia pärrast. Joan. 16, 16.

2 Pühhap.	3. P. p. üll. P.	Ilm
3 Esmasp.	† Leidminne	
4 Teisip.	Wlorian	lähhab
5 Keßnäd.	Kottard	selgeks
6 Neljasp.	Susanna	
7 Rede	Ulrika	 8, 12 e.l.
8 Laupäaw	Tanisläus	

Kristusse ärraminnemiseft. Joan. 16, 5.

9 Pühhap.	4 P.p. üll. P. Niggola päaw,	
10 Esmasp.	Kordian	tullewad
11 Teisip.	Pankratius	sojemad
12 Keßnäd.	Henriette	pawad.
13 Neljasp.	Serwatus	
14 Rede	Kristjaan	 10, 26 p.l.
15 Laupäaw	Schwi	

Digest pallumiseft. Joan. 16, 23.

16 Pühhap. | 5 P. p. üll. P. | Monnikord

17 Esmasp.	Anton	tuulsed
18 Teisip.	Erik	pawad.
19 Keßnäd.	Wiliip	Pilwsed,
20 Neljasp.	Suur + päaw.	wihmased
21 Rede	Pontufina	ja
22 Laupäaw	Mili	uddused

Rõmustajast Waimust. Joan. 15, 26.

23 Pühhap.	6 P. p. üll. P.	 2, 19 e. l.
24 Esmasp.	Ester	
25 Teisip.	Urbanus	ilmad.
26 Keßnäd.	Eduard	Sojad
27 Neljasp.	Eudolp	illusad
28 Rede	Willem	pawad.
29 Laupäaw	Mart	

Pühhas Waimust. Joan. 14, 23.

30 Pühhap.	Nelli Pühhi	 1, 9 e. l.
31 Esmasp.	Teine Pühha	

8mal selle fu päwal tõuseb päike pool tund pärrast kello 3, ning lähheb loja pool tund pärrast kello 8. Päaw on pitk 17, agga õ 7 tundi.

1 Teisip.	Kolm. Püh.	Selge
2 Keßnäd.	Martellus	taewas
3 Neljasp.	Emma	
4 Rede	Larius	
5 Laupädm	Ponitawius	3, 53 p. l.

Jesüs ja Nikodemus. Joän. 3, 1.

6 Pühhap.	3 a. Jumm. P.	Soe lähheb
7 Esmasp.	Eukretia	allari
8 Teisip.	Medardus	suremaks
9 Keßnäd.	Pittkem pääw	Wäega
10 Neljasp.	Hans	passam
11 Rede	Varnabas	
12 Laupädm	Vasilides	

Nikkast mehhest. Luf. 16, 19.

13 Pühhap.	1 P. p. 3. a. J. P.	 1, 41 p. l.
14 Esmasp.	Walerius	
15 Teisip.	Widi pääw	ilm.
16 Keßnäd.	Justina	
17 Neljasp.	Nikander	Wihma

18 Rede	Homerus	ja
19 Laupädm	Kerwasius	fanged

Surest õhto: sõma: aiast. Luf. 14, 16.

20 Pühhap.	2 P. p. 3. a. J. P.	mürrista:
21 Esmasp.	Rael	 2, 31 p. l.
22 Teisip.	Karolina	mised.
23 Keßnäd.	Vasilius	Heitlikud,
24 Neljasp.	Jani pääw.	agga
25 Rede	Webronia	ikka weel
26 Laupädm	Jeremias	

Raddunud lambast. Luf. 15, 1.

27 Pühhap.	3 P. p. 3. a. J. P.	sojad
28 Esmasp.	Josua	 8, 4 e. l.
29 Teisip.	Peetri Paw. p.	ilmad.
30 Keßnäd.	Eusina	

õmal selle ku päwal touseb päike 3 we:
rendit pärrast kello 2, ning lähheb loja üks we:
rend pärrast kello 9. Pääw on pitt 18 ning üks
pool tundi, agga õ pool fuet tundi.

1 Neljasp.	Leobald	Umbne
2 Rede	Heina Maar. p	
3 Laupädm	Kornelius	aqaa wäega

Olge armolissed. Luk. 6, 36.

4 Pühhap.	4 P. p. 3 a. J. P.	so: ilma.
5 Esmasp.	Anselm	 2, 4 e. l.
6 Teisip.	Hektor	
7 Keßnäd.	Demetrius	Pallawad
8 Neljasp.	Kilian	ja
9 Rede	Kirillus	
10 Laupädm	7 Wenda.	selged

Rohkest kallafagist. Luk. 5, 1.

11 Pühhap.	5 P. p. 3 a. J. P.	päwad
12 Esmasp.	Hindrik	
13 Teisip.	Marreta pädm.	 4, 55 e. l.
14 Keßnäd.	Ponawent	
15 Neljasp.	Ap. jagg.	Kanaed
16 Rede	August	
17 Laupädm	Aleksius	tuled.

Wariseride digussfest. Matt. 5, 20.

18 Pühhap.	6 P. p. 3 a. J. P.	mürista.
19 Esmasp.	Widerika	mised
20 Teisip.	Elias	ja
21 Keßnäd.	Taniel	 0, 7 e. l.
22 Neljasp.	Maria Magd.	
23 Rede	Oskar	paljo
24 Laupädm	Kristina	wihma.

4000 Mehhe söotmisfest. Mark. 8, 1.

25 Pühhap.	7 P. p. 3 a. J. P., Jakobi p.	
26 Esmasp.	Anno	
27 Teisip.	Marta	 2, 56 p. l.
28 Keßnäd.	Pantalón	
29 Neljasp.	Olowi pädm.	Heitlikud
30 Rede	Kermanus	kännad
31 Laupädm	Kristwrid	ilmad.

ionemal selle fu päwal tõuseb päike pool tund
pärrast kello 3, ning lähheb loja pool tund pärrast
kello 8. Pädm on pitk 17, agga 6 7 tundi.

Walleprohwetideft. Matt. 7, 15.

1 Pühhap.	8 P. p. 3 a. J. P. Peetri wang.	
2 Esmasp.	Anibal	
3 Teisip.	Eleasar	 3, 29 p. l.
4 Keskääd.	Dominikus	
5 Neljasp.	Oswald	Pilmne
6 Rede	Eugenius	taewas
7 Laupääd	Edno	agga ikka

Ulekohtuseft maia piddajast. Luk. 16, 1.

8 Pühhap.	9 P. p. 3 a. J. P.	hea
9 Esmasp.	Romanus	sui ilm.
10 Teisip.	Lauriisa pääw.	Wäega
11 Keskääd.	Herman	 7, 39 p. l.
12 Neljasp.	Klara	
13 Rede	Hildebert	sojad
14 Laupääd	Klementine	pääwad.

Jerusalemma liina ärrarikmisest. Luk. 19, 41.

15 Pühhap.	10 P. p. 3 a. J. P. Rukki M. p.	
16 Esmasp.	Isaak	

17 Teisip.	Willibald	Pallawad
18 Keskääd.	Leno	 7, 46 e. l.
19 Neljasp.	Sebald	
20 Rede	Vernard	ilmad.
21 Laupääd	Rut	Mürrista:

Wariserist ja tõlnerist. Luk. 18, 9.

22 Pühhap.	11 P. p. 3 a. J. P.	mised
23 Esmasp.	Sakeus	wihmaga
24 Teisip.	Pärtli pääw.	
25 Keskääd.	Eudwik	 10, 57 p. l.
26 Neljasp.	Ireneus	
27 Rede	Kebhard	
28 Laupääd	Augustinus	Euulsed

Kurdist ja keletumast. Mark. 7, 31.

29 Pühhap.	12 P. p. 3 a. J. P. Joan. huff.	
30 Esmasp.	Benjamin	
31 Teisip.	Rebekka	ilmad.

ionemal selle ku päwal tõuseb päike 3 werend
dit pärrast kello 4, ning lähheb loja werend pärr.
kello 7. Pääw on pitk 14 ning üks pool, agga
d pool kummet tundi

1 Kestnäd.	Ekidius	Selge
2 Neljasp.	Eisa	 8, 9 e.l.
3 Rede	Reinard	
4 Laupääd	Kai	taemas

Preestrist ja lewitist. Luf. 10, 23.

5 Pühhap.	13 P.p. 3 a. J. P.	ja päwa
6 Esmasp.	Magnus	
7 Teisip.	Regina	paistet.
8 Kestnäd.	Mar. sund. p.	Kännad
9 Neljasp.	Pruno	
10 Rede	Sostenus	 9, 42 e.l.
11 Laupääd	Põri pääd.	

Kümnest piddali = többisest. Luf. 17, 11.

12 Pühhap.	14 P.p. 3 a. J. P.	heitlikud
13 Esmasp.	Amatus	
14 Teisip.	+ üllendaminne	ilmad.
15 Kestnäd.	Nikodemus	Wihmased
16 Neljasp.	Leontine	

17 Rede	Josepina	 2, 17 p. l.
18 Laupääd	Kotlob	

Mammionast. Matt. 6, 24.

19 Pühhap.	15 P.p. 3 a. J. P.	ja
20 Esmasp.	Wasta	willud
21 Teisip.	Matteuse pääd.	päwad.
22 Kestnäd.	Morits	Tuulsed
23 Neljasp.	Osea	päwad.
24 Rede	Joan. sam.	 9, 16 e.l.
25 Laupääd	Kleomas	

Raini:linna surrust. Luf. 7, 11.

26 Pühhap.	16 P.p. 3 a. J. P.	agga selae
27 Esmasp.	Adolw	
28 Teisip.	Wentzel	sügatsene
29 Kestnäd.	Mihkli pääd	
30 Neljasp.	Hironimus	ilm

11nemal selle ku päwal tõuseb päike kello 6, ning lähheb loja kello 6. Pääd on pikk 12, ning 8 ka 12 tundi.

1 Rede	Wolmar	 3, 22 e. l.
2 Laupäaw	Woldemar	

Wee: többisest. Luk. 14, 1.

3 Pühhap.	17 P.p. 3a. J. P. Leikusse W.	
4 Esmasp.	Prants	Uddused
5 Teisip.	Wridebert	ja
6 Keßnäd.	Luisa	willud
7 Neljasp.	Malo	ilmad.
8 Rede	Tomasia	
9 Laupäaw	Zionisius	 11, 4 p. l.

Suremast käsust. Matt. 22, 34.

10 Pühhap.	18 P.p. 3a. J. P.	Ranged
11 Esmasp.	Purfart	tormid
12 Teisip.	Walwrid	wihma:
13 Keßnäd.	Teresia	saoga.
14 Neljasp.	Kalifstus	Külmad
15 Rede	Heddo	
16 Laupäaw	Kallus	 8, 43 p. l.

Alwatud innimesest. Matt. 9, 1.

17 Pühhap.	19 P.p. 3a. J. P.	ja
------------	-------------------	----

18 Esmasp.	Lukassee p.	õ. külmad.
19 Teisip.	Eutius	Zuisused
20 Keßnäd.	Welisius	ja
21 Neljasp.	Ursel	
22 Rede	Kordula	
23 Laupäaw	Semerin	 10, 41 p. l.

Pulma ridest. Matt. 22, 1.

24 Pühhap.	20 P.p. 3a. J. P. (Digenso ülleswötmissse Pühha.)	
25 Esmasp.	Krispin	
26 Teisip.	Amandus	wägga
27 Keßnäd.	Kapitolin	
28 Neljasp.	Simon Judas	külmad
29 Rede	Engelhard	päwad.
30 Laupäaw	Abalon	

Runningamehhe poiaft. Joan. 4, 47.

31 Pühhap.	21 P.p. 3a. J. P.	 11, 48 p. l.
------------	-------------------	--

ionemal selle fu päwal tõuseb päike pool tund
pärrast kello 7, ning lähheb loja pool tund pärrast
kello 5. Päaw on pitk 9, õ 15 tundi.

1 Esmasp.	Pühhade pääw.	Uddune
2 Teisip.	Hingede pääw.	külm
3 Keßnäd.	Kottlib	ilm.
4 Neljasp.	Ditto	Pilwene
5 Rede	Plandina	
6 Laupääw	Käiper	

Kawwalast sullasest. Matt. 18, 23.

7 Pühhap.	22. P.p. 3a. J.P.	
8 Esmasp.	Klauding	 11,41 e.l.
9 Teisip.	Joobst	
10 Keßnäd.	Martin Lutter	taemas
11 Neljasp.	Martin Piisk.	ja
12 Rede	Jonas	
13 Laupääw	Arkadius	paljo lund.

Kohto: rahhast. Matt. 22, 15.

14 Pühhap.	23 P.p. 3a. J.P.	Külm
15 Esmasp.	Leopold	 4, 14 e.l.
16 Teisip.	Ottomar	

17 Keßnäd.	Alweus	lähhab
18 Neljasp.	Keläsius	allati
19 Rede	Piisber	suremaks.
20 Laupääw	Amos	

Jaire tütreß. Matt. 9, 18.

21 Pühhap.	24 P.p. 3a. J.P. Mar. ohwerd.	
	Surnute mäll. Pühha.	
22 Esmasp.	Sesilia	 3, 18 p.l.
23 Teisip.	Klement	
24 Keßnäd.	Jonias	
25 Neljasp.	Kadrina pääw	Tuisuse.
26 Rede	Konrad	ilmaga
27 Laupääw	Jetta	lähhab

Kristusse siße: söitmissest. Matt. 21, 1.

28 Pühhap.	1 Kr. tull. P.	sullale.
29 Esmasp.	Ewart	
30 Teisip.	Andresse p.	 7, 50 p.l.

9mal selle fu päwal iduseb päife pool tund
pärrast kello 8, ning lähheb loja pool tund pä-
rast kello 3. Pääw on pitk 7, agga ö 17 tundi

1 Keskäd.	Prend	Selged ja
2 Neljasp.	Kandidus	
3 Rede	Talo	
4 Laupäaw	Parbo	

Lähhed enne wimist päwa. Luf. 21, 25.

5 Pühhap.	2 Kr. tull. P.	külmad
6 Esmasp.	Niggola päaw.	
7 Teisip.	Antonia	 11,26 p.l.
8 Keskäd.	Mar. sam.	
9 Neljasp.	Juhkum	ilmad.
10 Rede	Lühhem päaw	
11 Laupäaw	Els	

Joannes wangitornis. Matt. 11, 2.

12 Pühhap.	3 Kr. tull. P.	tulles lund.
13 Esmasp.	Eutia	
14 Teisip.	Niklaus	 12,17 p.l.
15 Keskäd.	Johanna	
16 Neljasp.	Albina	Ilm lübb fullale.
17 Rede	Ignatius	

18 Laupäaw | Kristow

Joannesse tunnistusfest. Joar. 1, 19.

19 Pühhap.	4 Kr. tull. P.	Kännad ilmad.
20 Esmasp.	Abraam	
21 Teisip.	Toma päaw.	 9,58 e.l.
22 Keskäd.	Peata	
23 Neljasp.	Laobert	Ullaline
24 Rede	Adam, Ewa	
25 Laupäaw	Jõulo.	

Jmmets pannemisfest. Luf. 2, 33.

26 Pühhap.	P. p Jõulo. Teine Pühha.	kange kül.
27 Esmasp.	Kolm. Pühha	
28 Teisip.	Eüta laste p.	 1,52 p.l.
29 Keskäd.	Noa	
30 Neljasp.	Tamet	
31 Rede	Silwester	

10nemal selle ku päwal tõuseb päike werend pärrast kello 9, ja lähhed loja 3 werendit pärrast kello 2. Päaw on pite 5 ja üks pool tund, 18 ja üks pool tund.

Aasta muutmisfed.

Kewwade hakkab 8. Paasto-ku päwal, kello 11, 51 minuti p. l. Siis on pääw ja õ ühhe pitkused.

Sui hakkab 9mal Jani-ku päwal, kello 8, 38 minuti p. l. Siis on meil keigepitkem pääw.

Süggise hakkab 11mal Mihkli-ku päwal, kello 10, 43 minuti e. l. Siis on pääw ja õ ühhe pitkused.

Talwe hakkab 10mal Jõulu-ku päwal, kello 4, 40 minuti e. l. Siis on meil keigelühhem pääw.

Päwa ja Ku warjutamissed.

Sel aastal warjutakse Päike kakskord, ja ku ka kaks kord. Neist sinnatsist warjutamistest ei olle meie maal muud näbha, kui se teine ku-warjutaminne.

Esimesenne on meie maal näggematta Ku-warjutaminne 30. Jürri-ku päwal, kello 5 p. l.

Teine on meie maal näggematta Päikese-warjutaminne 14. Leht-ku päwal, kello 10 p. l.

Kolmas on meie maal nähtaw Ku-warjutaminne 23. Wina-ku päwal. Hakkatus on kello 10, 24 min. ja lõppetuse kello 11, 18 min. p. l. Agga Ku ei sa se kord mitte paljo warjutatud: temma keige surem warjutamisse surus on kello 10, 51 min. wäbhe ennam kui üks pool tol.

Neljas on meie maal näggematta Päikese-warjutaminne 7. ja 8. talwe-ku päwal wahel, kess-õsel.

Kronopühhad,

mis ne kirriko seadusse järrele ka Ma kirri: kutes tullemad piddada:

- 1) Jürriku 17mal päwal. Esesarewitsi Surewürsti Aleksandri Nikolajewitsi, Wennerigi aujärje pärris pärria sündimisse pääw.
- 2) Jürriku 21mal päwal. Meie sure Keisri Proua Aleksandra Weodorowna nimme pääw.
- 3) Janiku 25mal päwal. Meie sure Keisri ja kõige Wennerigi Wallitseja Nikolai Pawlowitsi sündimisse pääw.
- 4) Heinaku 1sel päwal. Meie sure Keisri Proua Aleksandra Weodorowna sündimisse pääw.
- 5) Keikusse ku 22mal päwal. Meie sure Keisri Herra ja Temma Abbi kasa kronimisse pääw.
- 6) Keikusseku 30mal päwal. Wennerigi aujärje pärris pärria, Surewürsti Aleksandri Nikolajewitsi nimme pääw.
- 7) Talweku 20mal päwal. Meie sure Keisri Nikolai Pawlowitsi wallitusse hakkatusse pääw.
- 8) Jõuloku 6mal päwal. Meie sure Keisri Herra Nikolai Pawlowitsi nimme pääw.

Niedsinnatsed Kronopühhad petakse nenda kui Paasto jutlusse päwad.

Keisri Herra Suugofelts.

Nikolai I. Wenne-Nigi Ülemwallitseja ja Keiser,
sünd. 25. Juulil 1796 — 57 aastat.

Aleksandra Weodorowna, Keisri Proua, sünd.
1. Juulil 1798 — 55 aastat.

Nende lapsed. Suurwürstid:

- 1) Aleksander Nikolajewits, Wenne-Nigi aujärje
pärria, Tsesarewits, sünd. 17. Aprillis 1818
— 35 aastat, ja temma Proua Tsesarewna
Maria Aleksandrowna, sünd. 27. Juulil 1824
— 29 aastat.

Nende lapsed:

Nikolai Aleksandrowits, s. 8 Septbr. 1843.
Aleksander Aleksandrowits, s. 26. Künlaku
päwal 1845.

Wladimir Aleksandrowits, s. 10. Aprillis 1847.
Alekssei Aleksandrowits, s. 2. Märri: ku p. 1850

- 2) Konstantin Nikolajewits, s. 9. Septbr. 1827
ja temma Proua: Aleksandra Josepowna,
Saksen-Altenburgi Printsess; sünd. 1830 Jani-
ku 26. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Konstantinowits, s. 2. Künla: ku p.
1850

Olga Konstantinowna, s. 22. Leik. ku p. 1851.

- 3) Nikolai Nikolajewits, sünd. 27. Juulil 1831.

- 4) Mihhail Nikolajewits, s. 13. Oktbr. 1832.

Suurwürsti printsessid:

- 5) Maria Nikolajewna, sünd. 6. Aug. 1819,
laulatati 2. Juulil 1839 Leugtenbergi Printsi
Maksimiliani prouaks, leff.

Nende lapsed:

Maria Maksimilianowna, sünd. 4. Oktobri-
ku päwal 1841.

Nikolai Maksimilianowits, sünd. 23. Juli-
ku päwal 1843.

Eugenia Maksimilianowna, s. 20. Mrt. 1845.

Eugen Maksimilianowits, s. 27. Jan. 1847.

Sergei Maksimilianowits, s. 8. Tetssem. 1849.

Georg Maksimilianowits, s. 17. Webr. 1852.

- 6) Olga Nikolajewna, sünd. 30. Aug. 1822,
laulatati Karl Wridrik Aleksandriga, Wür-
tenbergi Kronprintsiga.

Helena Pawlowna, sünd. 28. Tetssem. 1806 —
47 aastat, Surewürsti Mihhaila Pawlowitsi leff.

Temma laps: Suurwürsti printsess

Katarina Mihhailowna, s. 16. Aug. 1827,
laulatati Meklenburgi Printsi Georgiga.

Keisri Herra deb:

Maria Pawlowna, sünd. 4. Webruaril 1786,
laulatati 3. Aug. 1804 Weimari = Ma Wallit-
seja Karl Wridriki prouaks, leff.

Anna Pawlowna, sünd. 7. Jan. 1795, laula-
tati 21. Webr. 1816 Hollandi = Ma Runninga
Willemi II. prouaks, leff.

Teadaandminne,
mil ramato-postid tullemad ja lähwad.

Ria ja Peterpurri liina postid tullemad neljaspääd ja pühhapääd. Ramatud, mis Peterpurri ja Tartu postiga ärrasadetakse, woetakse kessenddal ja laupääd kello 12nest sadik enne lounat wasto; ramatud, mis Ria postiga ärrasadetakse, woetakse teisipääd ja rede enne lounat kello 12nest kello 2ni p. l. wasto.

Haabsalo post tulleb 1sest Maiku päwast 1 Mihklika päwast sadik kaks kord nädaldas, kessenddal ja laupääd, aqqa mu aial kessenddal. Ramatud senna liina woetakse sui aial neljaspääd ja pühhapääd, aqqa talwe aial pühhapääd kello 3nest sadik p. l. wasto.

Ramatud rahhaa ja pakkid igga kotta Wenne riigi sees, woetakse teisipääd ja rede enne lounat kello 9sast kello 12ni wasto.

Ramatute eest, mis keige Wenne maa riigi kubbermanaudesse, nenda kui ka Eesti maa kubbermanause, läkkitakse, makseta igga lodi eest 10 leppikat hõbbedat. — Pakkide eest jääb wanna hind.

Teadaandminne, mil aial ja kus lada-
piddamist on.

1. Eesti-ma Kubbermangus.

Tallinnas: 1) Suur saksa laat 20ma Junist, ku otsani. 2) Mihkli-ku 26. 27. ja 28mal päwal petakse weikse ja hobbusse laat.

Rakwerres: 1) Neäri-ku 27mal ja 28mal p. 2) Jani, ku 16. ja 17mal p. 3) Mihkli päwal.

Vaides: 1) Kiiunla-ku 3mal päwal. 2) Jani-ku 25mal päwal. 3) Mihkli-ku 10mal ja 11mal päwal. 4) Talwe ku 8mal ja 9mal päwal linna laat.

Haabsalus: 1) Neäri-ku 10mal ja 11mal päwal. 2) Mihkli-ku 14mal ja 15mal p.

Valdiskis: 1) Kiiunla-ku 2sel ja 3mal päwal. 2) Mihkli-ku 21sel ja 22sel päwal.

Eihholas: 1) Esmaspäwal enne Wastla päwa. 2) Mihkli-ku 24mal päwal.

Kaplas: 1) esimesel redel pärrast Mihklit. 2) kolmandamal redel pärrast Neäri päwa.

Reblaste mõisas: 1) Mihkli-ku 29mal ja 30mal päwal, ja weel Roja-ku 1sel päwal.

2) Piina ja hobbuse laat Neäri: ku 23mal ja 24mal päwal.

Märjama firriko jures: kolmandamal Kris-
tusse tullemise pühhal.

Ortikal: Neäri: ku 7mal ja 8mal päwal.

Jõelähtmes: nädal pärast Mihkli päwa.

Jõhwis: Mihkli: ku 24mal p. ja weel 2 päwa.

Keila firriko jures: Mihkli päwal ja weel 2 päwa.

Kollowerres: Neäri: ku 17mal ja 18mal p.,
ja Wina: ku 4mal ja 5mal päwal.

Kubbermango kohto kässo järrele ei pea enam
lubba ollema, ei laupäwal egga pühha-
päwal lata piddada, waid pääw pärast
pühhapäwa.

2. Eihwlandi-ma kubbermangus.

Tartu-liinas: 1) Suur saksa laat, hakkab
pääw pärast 3 Kuninga päwa, petakse
kolm nädalat. 2) Peetri: laat, 29mal
Junil. 3) 8mal Mihkli: ku p. 4) Mihkli-
laat 29mal Mihkli: ku päwal.

Perno-liinas: 1) 20mal Heina: ku p. hakkab,

saksa laat; petakse 3 nädalat, 2) Weikse ja
hobbuselaat esmaspäwal ja teisipäwal enne
Mihkli p. Kolmas laat petakse esmaspä-
wal ja teisipäwal pärast 3. Kr. tull. P.

Willandi-liinas: 1) Saksa laat 2sel Kün-
la: ku p. 2) Jani: päwa laat. 3) Mihkli-
laat 24mal Mihkli: ku päwal.

Kurresare-liinas: 1) 6mal Künla: ku p. hak-
kab suur saksa laat; petakse kümme päwa.
2) 1sel Wina: ku päwal ja weel 3 päwa.

Werro-liinas: 1) Jani päwal. 2) 24mal
Mihkli: ku p. 3) 22mal Künla: ku p. suur
saksa laat 8 päwa, 4) 10mal Talwe: ku p.

Walga-liinas: 1) Saksa laat, hakkab
2sel Künla: ku p., petakse 8 p. 2) Jani-
päwa laat. 3) Mihkli: laat 24mal Mih-
kli: ku päwal. 4) Mardi: päwa laat.

Wastse-liinas: Mihkli päwal.

Abja-mõisas: Mihkli: ku 2sel ja 3mal päwal.

Antso-mõisas: Mihkli: ku 14mal päwal.

Aludro-mõisas: 1) Rede enne Wastla p.
2) 17mal ja 18mal Mihkli: ku p.

H'ime-mõisas: 15mal Peikusse-ku päwal.
 Káo-mõisas: 10mal Porri-ku päwal.
 Kantso-mõisas: 30mal Rukki-ku päwal.
 Kastna-mõisas: 15mal Mihkli-ku päwal.
 Kilingi-mõis.: 1set, 2set ja 3mal Mihkli-ku v.
 Kirrepeál: 17mal Mihkli-ku päwal.
 Koorte-mõisas: 15mal Mihkli-ku päwal.
 Wastemõisas: Oktobri-ku 2set ja 3mal päwal.
 Kosse-mõisas: 24mal Rukki-ku päwal.
 Lustiwerre-mõisas: 15mal Porri-ku päwal.
 Mõnniste-mõisas: 10mal Mihkli-ku päwal.
 Moisekaste-mõis.: 10mal Peikusse-ku päwal.
 Mustwees: Mardi päwal.
 Oidre-mõis.: 10mal ja 11mal Mihkli-ku p.
 Põltsamaal: 17mal Mihkli-ku päwal.
 Võraverremõis.: 13mal Mihkli-ku päwal.
 Ráppinas: 4mal ja 5mal Mihkli-ku päwal.
 Rõssi-mõis.: 24mal Peikusse-ku päwal.
 Rõugemõis.: 8mal Mihkli-ku päwal.
 Senno-mõisas: 21mal Mihkli-ku päwal.
 Tarwaste-mõisas: Peetri päwal.
 Westi-mõisas: 15mal Porri-ku päwal.

Luggemised.

Wea sanna leiab head asjet.

Kirjutud on: „Omma palle higgi sees pead sa leiba sõma:“ ja sinno põld ei woi sulle head leiba anda, kui sinna temmale head ranno ei anna. Sest sõnnikust, mis so lautas on, ep olle weel mitte kül: sinna wea sõdi peält, ja krawide ning aia aártest head musta mulda unnikusse; aasta párrast karjalauta; ja jälle aasta párrast põllo peäle, ja kui siis so põld sind narrib, siis ütle, et selle tähtramato kirjotusse sulg on waltetaja.

Ja on kirjotud: „Kui needsinatsed wait jäätsid, peaksid kül kiwwid küssendama:“ ja sinno kiwwi warremed küssendamad igga aasta sinno wasto: „Oh sinna laist mees ning holetu Ma harrija! Mifs sa jättad meid seie sahha ning ákki tülliks, ja põlloma kahjaks!“ — Jah tõeste, lõhhu mahha, wea árra, te neist kiwwi aeda üles, ja lauta sedda head happand mulda laiale. Ja árra jätta järrele, igga aasta jälle ueste peäle hakkada, senni kui polle üht ainust kiwwi warret ennám nähha. Ja kui so põld siis rohkem wilja ei kanna, siis ütle: „Sa waltetad kui tähtramat!“

Weel on kirjotud: „Kes ial saab jonud sest weest, mis minna temmale annan, temma ei jannuta mitte ei iggaweste.“ Se sanna on waimolikkust weest eht armodppetussest rägitud. Ugga kes sedda ilmalikko wer, mis Temma ka annab taewa pilwedest üllewelt, ja Ma soonte seest alt, — kes sedda wet lassib omma heinamale kahjo tehha, et temma laiskusse pärrast ei mois: ta sellele teed juhharada, kusi se peab allo pole wauma: — sefinnane laisk perremees ep olle ka wäärt, et temma omma perrekohhta weel üks aasta peaks ennese kã piddama. Kaks kãt sul on, ja labbidast ka, meelt Peas sul on, ja maiaperret ka. Miks sa siis mitte ei lähhä tõ kallale, et sa wõttaksid igga aasta ni paljo krawi kaewada, kui so joud ullatab? — Ugga wõtta ikka katseks selle hea nou järrele tehha, ja kui sa siis kaks head sado heinad saad selle kohha peält, mis enne ei annud üht ainustgi, ja kui so hobbose loom saab kuiwa jallaga seäl kãidud, kus enne sinno ommad jallad wausid põlweni muddasse: siis ärra ütle mitte, et selle kirjotaja kãssi on sulle pahha so: winud, waid tãnna Jummalat, kes sedda armust on nenda seãdnud, et meie keif peame teine teist aita: ma nouga ja jouga, kui ühhe Taewa Issa lapsed.

Maene = laps.

Pühha kirri ütleb mitmes kohhas: „Summal on waeste-laste Issa. Jehowa on se, kes waesed-lapsed üllespeab, ja ütleb: „Sinna ei pea mitte waese-lapse kohhut tõmweraks pööрма.“ Et need üsna selged, tõssised ning pühhad sannad on, sedda saab ka muist se juttustaminne, mis nüüd kãtte tulleb, tõeks tunnistada.

Ellas ühhes küllas üks au-wäärt perremees, Andres Huber nimmi, kes tru, holas ja tõteggia mees olli. Kaks poega, temmal olli: wannema nimmi Hans, norema Mialas. Kermes tõ polest ollid mollemad. Sest sedda head kombet nende jures korda sata, seks kõlbas issa kui wãgga targa maenitsussega omma ennese ausa ellamisse wissi õppetusse lãbbi. Mele ja süddame polest ollid poiad üsna kahhe,

suggused. Hans näitas ennast jo nõrelt üles kui rahha-ahne, kes ei põlgand mitte, ka alwal wõil ennesele middagit korjada. Niglas ei raisand kül ka mitte omma püsfukest warrandust, agga kui waestele tulli midagi jaggada, siis temma ei olnud mitte sitke. Kui Hansule juhtus, et temma teiste kullo peäl sai süa ja jua, siis temma wõttis ennesele kahhe innimesse jaggo. Ahnus ja sitkus ollid temma hinge waenlassed, kes tedda wallitfesi. Wanna issa ei olnud kül mitte üsna rikkas mees, agga temma ellas ommeri hõlbo sees. Emma olli jubba monne aasta eest surnud, ja kui issa rammetumaks läks, ja Hans täieks innimeseks olli sanud, siis poeg mõtles se peäle, ennesele naest wõtta; agga se, kedda temma seks otfis, ei piddand muud kui rikkas innimenne ollema. — Niglas olli senni ka noreks meheks sanud, ja noudis wanna issale ja ennesele abbi sata sest, et temma üht priske, tõteggia ja jummalakartlikko abbi-kasa ennesele ärrawallitfes. Nisuggust temma

leidis üsna liggidalt. Issa perres tenis üks au-wäärt noor tüdruk, kes kül rahha polest wane, agga keige kõlbduffe pärrast täieste rikkas olli. Wanna issa ei sowind ka Niglas- sele parremat, kui seddasamma tüdruk, kes keige omma allandlikko ja tasfase mele sees ennamieste ainouksi keif maia asjad wägga hästi olli toimetanud. Muido olli temma ka illusa näoga.

Sedda ennam Hans tedda laitis ja sedda nou, mis wend ennesele olli wõtnud, ja kui Niglas ei annud sest mitte ennast lasta koikutada omma targa mele sees, siis hakkas teine tedda naerma ning pilkama, ja ütles, et wend olleks nisammoti hästi teinud, kui olleks firrifo waeste hulgast üht ennesele abbi-kasaks wõtnud. Ütles weel, et kui Niglas ka eddesoiddi ni wähe rahhast piddi holima kui tännini, siis ehk lähhaks temma isse senna pool ennesele kohta firrifo ukse ees otsuma. — Niglas jäi segipärrast püsti omma targa nou peäle. Agga surem kahjo, mis sest waidlemisest wendade

wahhel tousis, olli se, et nende südda teine teise wasto ikka ennam kulumaks löi, nenda et tigge Hans peagi hopis waenlase melega omma wenna wasta ennast näitis. Ilma asiata se olli, et wanna issa nende mele tulletas sedda pühha kirja sanna: „Wata mis hea ja mis löbbus assi on se, et wennad ka ühhes ellawad, sest seäl on Jehowa käsknud anda õnne ja ello iggaweseks aiaks.“

Hans olli kuuida sanud, et seäl liinast, mis ei olnud kangel küllast ärra, üks wanna leßnaene ellast, kes rikkas, kel üks ainus tüttar olli, ja kes ehk peagi emma suurt warrandust piddi pärrima. Ugga Zummal parrago tüttar olli ka emma rahha abnust ja sitkust jo norelt pärrinud. — Selle tüdrukko jure käis Hans kossias, ja sest et temma olli priit illusa näoga noor mees, wöttis tüdruk tedda hea melega peigmehheks wasto, ja wanna emma ei põlgand tedda ka mitte, sest et olli kaunis joukas mees, kes omma pärrimisse jäggo jubba issa käest olli kätte sanud. Niglas piddi issa maia, muud perre

honed ja muist perre maad pärrima. Need suuremad maad ja issa rahha said Hanso jäuks.

Niglas maiapidamisse hakkatus olli raske. Kui ei olleks kerme tõteggia noor mees olnud, siis olleks waewalt omma igga-päwast leiba kätte sanud. Olli ikka sedda au-wäärt perre tüdrukko ennese naeseks wött nud, ja Zummal rahho waim wöttis asset nende maiasse. Woosteist aasta järrel sündis neile üks terwe ja illus tüttarlaps, kel ristmisse jures nimmi Ewa sai. Ugga lapse sündimisest sadik hakkas emma põddema, ja se läks nottuke awalt ni rängaks, et ta aasta järrel ärrasurri. Se olli üks wägga kibbe abhastus waesel Niglasel. Üks õnnetus teine teise järrele joudis temmale: willi läks hukka, teisel aastal löid rahhed keif purruks, kolmandamal aastal surrid keif temma lojuksid ärra. Niglas läks hopis kehwaiks, ja temmal ei olnud tagga järrel muud kui wõllad. Se mitmesuggune hädda foorm nõrgutas temma süddant. Omma armsa naese surma pärrast ei olnud temma

fibbe furwastus mitte temmast lahkund, olgo kúl, et jubba wiis aastat möda, mil se rist temma peäle olli langenud. Nüüd hakkas weel uus fibbe murre temma peäle kippuma: näggi selgeste ette, et ei saaks milgi wiisil ennesele sedda joudo, omma tütrekest eddespiddi ausaste üleskaswatama. Se keif lühendas temma ello päiwi. Ta langes haige modi peäle, ja peagi olli armeto pisse-fenne Ewa emmast ja isast ilma, ning kui üsna waene-laps mahha jäänud. Temma peäle se on ka, et sellesamma juttustaminne omma pealekirjaga näitab.

Selle surnud mehhe wõllausfujad tullid nüüd kofko, ja sest et nemmad ei ühtegi warrandusse asjo seält maiaft ette ei leidnud, sai maia isse ärramüdüd. Se mis sest tuli, ei teinud weel mitte wõllad tassa. Waese-lapse jäggo olli Jummala arm ja halleda süddamega innimeste abbi. — Innimeste abbi sai Ewa essi otsa kätte, ja sedda ni täieste, et olli nago kättega katsta, et se abbi otse Jummala käest tuli. Seal

küllas ellas üks dige, aus ja lahke melega mölder omma wagga ja iggapiddi kõlbulisse naesega, kelle pari rahwaga õnnis Niglas olli süddamelikko sõbrusse sees ellanud. Nemmad ollid needsammad, kes Jummala kofhal sel waese-lapsele Jummala armo abbi saatsid. Nemmad wõtsid Ewat omma maiase üles ja piddasid tedda nenda kui olleks nende lihane laps olnud. — Neil isse olli üks ainus laps, Peter nimmi, üks hea pois, kes kaks aastat wannem olli Ewast. Temma mängis teisega lahkel wiisil, joofsis temmaga keif illusad kofhad seal ümberkaudo läbbi, näitis temmale ommad tuikestesed ja liino pessad, mis wagga pallus hoida, et emma ei saaks ärrapelletud, egga pissefestele muud wigga ei sünniks, sest poisi pehme süddamega emma olli tedda õppetanud, ka lojuste ja metsa ellajatte peäle hallastada.

Paar aasta pärrast said mollemad lapsed ühte koli pandud. Peter otis iggal hommikul senni Ewa walmis olli käämas. Sel aial

mil jõggi olli kallast ülleastunud, kandis Peter, kes rammus pois olli, Ewat seljal läbbi. Teine teise kõrvas kõndides aiasid nemmad isefeksis mõnnusat jutto. Sel wiisil tousis laste wahhel süddamelik sõbrus ja armastus. Pärast kui mollemad ollid kirriko õppetusse al olnud ja esimest korda pühha lauale sanud, kaswis nende süddamelik armastus teine teise wasto ikka sügawamini. Nüüd agga tousis neil waestel üks willetsusse torm teise järrele, ja se putus keige wallusaminne Ewase. Esiteks juhtus seal küllas üks surma haigus, ja Ewa issa, kes tännini suggu ommeti lapse järrele olli kulanud, surri nende esimeste hulgast ärra. Siis tulli Ewa issa wend, se rigae Hans Huber, mõldri perrese, ütles, et temmal kui tüdrukko wõõrmü dril täis õigus olli, tedda ennese orjaks wõtta, ja mõldri rahwas ei tohtind sedda mitte feelda. Ewa piddi nüüd keigest lahkuma, mis temma siin Ma peäl armastas. Peter ei näinud tedda monned head aastad mitte, sest et isse piddi

kui handwerki sel reisi peäle minnema. Se armastusse meel Ewa wasto läks sest kül nattukest allapididi; agga Ewa jures jäi armastus Peetri wasto ikka terwelt temma süddamesse.

Hans ei olleks omma sitkusse pärrast Ewat kül mitte ennese leiba wõtnud, kui ei olleks arwanud, sel wiisil sedda palka ennesel piddada, mis piddi ühhe wõõra tüdrukule maksma. Orri, kes temmal tännini olli olnud, sai siis kohhe tenistussest lahti moistetud, kui Ewa senna perrese sai, ja neil kúrjal ning ahnel leiwawannemattel wõõrad orjad ei seisand muidogi kaueminne mitte kui hädda pärast üks aasta. Deniad seal perres ei sanud mitte täieste süa, agga tööd sai neile raske ahwardamissega ni rohkestette pandud, et piddid hommikust õhtust sadik ja ei armaste ka mitte poled ööd tö kallal seisma, kui ei tahtnud hirmsaid wandumisse sanno kuulda, ja aioti weel pahhemat katsda. Nenda olli waese Ewa seisus seal onno maias ja tenistuses.

Hakkatusses Ewat ei nähti mu wisi! kui nutto pisarattega silmil, agga parrast ei olnud mitte ennam nenda. Tassase waimoga innimenne, kel lapselik uis Jummalasta wasto süddames, õppib nattu e awalt keif kannatama, ka sedda keige kurjemat. — Pärwa otsani olli kuulda: Ewa tenna! Ewa tenna! ja igga päärw sai temmale õõltud, et se leib, mis ta söi, üsna armoleib olli. Keif sedda wõttis Ewa kannatlikkul wisi! wasto, ja teggi seäl jures tõõd ille omma joudo.

Ja se mis tõeste tuli immeks panna, se on se, et temma segipärrast ikka tuggewamaks, illusamaks ning näggutamaks läks. Temma kõndis kui üks selge ingel olwa wannematte hulgas, ja ei wõtnud ennesele ühtegi neid pahha kombid, mis temma iggal päärwal ennese ees näggi ja kulis. Kui tigge perrenaene olli surnud, lotis Ewa, et temma põlli piddi fergemaks sama; agga luggu jäi ühte wisi, sest Hansul olli tütar, kes Ewaga ühhealinne olli, Kristina nimmi, kes hopis näoto olli, agga mis üsna

pahha assi, et temma omma emma meest olli pärrinud. Senna jure tuli weel, et Kristina hakkas sedda illust Ewat kaetsema ja wiikama. Sepärrast temma pigistas ja nõtkutas sedda teist waest kus se ial temmale woimalis olli. Ühtepuhko assitas temma omma wanna tiggedat issa Ewa peäle, ja siis torm löi lahti. Kui middagi maias katti sai tehtud, ikka se tuli Ewa süüks üksnes. Kristina jooksis terwe päärw treppist üllesse treppist alla, sahwrikambriist keldri ja keldrist sahwri, ja ei teinud segipärrast ühtegi head perrele; waene-laps peab keif maia asjo üksi toimetama. Tuli üks noor joukas mees senna perresse, siis Ewat lükkati temma üksiko nurka, et teine ei saaks temma illust näggo nähha. Niente polest temma ei sanud parremat mitte, kui neid, mis Kristina olli ärrakullutanud; agga Ewa olli ni laddus, et temma moistis keigest parrajad riehilbud ennesele tehha — Sest rängast tenistusest temma ei sanud ei mingil kombel mitte lahti, sest et teised tedda wahtisid kui wang, ja

et temmal ei feddagi ei olnud, fellele temma omma suurt hadda saaks faebada, ehk temmaga nou piddada. Kirriko minna ja seält ennesele melejahhutamiſt otsida, ka sedda nemmad kelasid ärra, ja kui nemmad isse senna lāksid, siis sai Ewale kāsfo, maia wahtida. Siiddamelikfo palwe ja koddusse pūhhitsusse lābbi ūksnes piddi temma ennesele kannatust ja waimo joudo otsima, muido temma olleks ammogi ihho polest otsa sanud.

Möldri Peter kallas kolme aasta järrele issama pole taggasi. Temma wann-matte rõõm temma pārrast olli ūtlematta suur; sest se olli selgeste nāhha, et temma ihho ja hinge polest terwe noor mees olli. Seeb se olli, et issa, kui olli tūf aega rõmo piſsarattega ſilmil temma peäle waatnud, hūdis: Jummal õnnistago ſinno ſiſsetullemiſt ja wāljaasrumiſt! — Peter iſtus iſsa ja emma wahhel mahha, ja juttustas neile laiast feif, mis olli nāinud, katsnud, ja mis olli ammeti polest jure õppind. Wannemad ei tūddind mitte ärra, sedda feif kuuldes.

Peter panni pārrast ūks raske kot hōbbe rahhaga laua peäle ja ūtles: Issa, sedda ollen minna omma tō lābbi ja õigel wiſil teninud. Sedda ollen ma teile wōlgo teie rohke kullutamisse rest minno heaks. — Issa tānnas ja kiris tedda temma ausa ellowiſi pārrast, agga ei wōtnud rahha mitte wasto, waid ūtles: Mūid minnul ei olle murret mitte, et ſinna ei saaks eddespiddi heaste ja ausaste lābbi. Sa olled õppind, kassinaste ja puhaste ellama, ja sest ſinna saad wiſſiſte omma tullawat maiapidamist ausaste ūllespiddada. Olled kūt ka tāhhele pannud, kuida wiſil peab perre orjade wasto ollema, ja se olgo iggapiddi ni õige ja lahke melego, et Jummal saaks ſinno walitsusſega rahhul olla. Eeks pead ſinna pūūdma, omma riſtiinnimeſte ellamiſse wiſi lābbi maia oraid Jummaſa pārraliſſe tele ſata. Siis wōttab rahho ingel ſinno maias aſſet, ja ſind iſſe auuſtaſſe ning armastaſſe perre allamatte kāsſt, ja ſe lābbi waſt koſſuwad feif tarwiſiſſed perre tōdd.

Peter jäi nüüd issa jure foio, ja olli sureks abbiks. Keik lüks hästi weski sees korda, ja rahwas olli wägga rahhul möldri tōga. Temma satis head kaup ja nāppi missest ei olnud ühtegi katsda. Westi rahwas ellas issekeskis sõbrusses, ussinusses ja jummalakartlikko mele sees. Waidlemissest, riust, wandumissest ja mōlamissest ei olnud ühtegi nāhha egga kuulda. Nenda kui issa ja emma rõõmsad ja õnsad ollid omma kalli poia Peetri pārrast, nenda rāfisiid weski orjad issekeskis auustamisega temmast ja ütlesid: Moor mees on ehk weel lahkema melega innimenne kui wanna papp issegi.

Üks aasta olli nenda rahho sees mōda lainud. Petri kahhekümne kahhe aastase sündimisse pāwal istuud toas issa ja emma teine teise kõrwas; se olli ühhel pūhhapāwa õhtul Peter olli lainud ennast jallutama. Siis ütles mölder: Ma ei tea mitte, mis se on, armas naene! Sest aiast sadik, mil ollen haffanud, kuekümnet kāima, on

se mul hopis raskem luggu, suremat tōdd kätte wōtta. Mis armad, eks olleks parras aeg, ennast ammetist lahti lūa, ning puhkamisse põlwese ennast anda? Ühhe priske ausa minnia kād passiks meile mollemattele kui wägga meie wannodusses. Emma waius peaga, mōtles Ewa peäle ja õhkas sepārrast, et ei teadnud nüüd mōnned head aastad jo temmast ühtegit. Ta kartis pealegi, et waene laps ei olle mitte mehhe mele pārrast. Taat hakkas jälle: „Mi üsna wannad meie ei olle ommeti weel mitte, et ei saaks lota, poia lapsi nāhha.“ Kūllab nenda on, ütles eit, ja filmad hiilgasid rõmust te mōtte pārrast. „Siis olleme“, ütles wannamees, „peaasja pārrast issekeskis ühhes nous; kas agga ka teise asja pārrast, sedda saab peagi nāhha. Minno armates peaks poeg ka se peäle mōtlema, et norik nattukest kasaannet maia sisse tooks.“ — Kas se on siis hādaste tarwis? küssis naene. Minna arwan, üllema asja ollewad, et minnia priif tō-

teggia ja wagga hing olleks, kedda poeg
 süddamelikkult armastaks, ja teine tedda
 tellammal wiisil. Kas norik rahha polest
 joukas on ehk ollematta, se ei te wahhet
 mitte selle asja wahhel. Petril on warran-
 dussest parras jagao. — „Walle se ei olle
 kül mitte“, ütles mölder, „agaa kui peaksid
 hulk lapsi sama, ehk ränk appardus neile
 juhtuma, siis aitaks wahhest pissuke war-
 randus. Sedda ei sünni ei milgi kombel
 põlgata.“ — Perrenaene wastas: Sedda
 andko Jummalale hoiaks. Kui meie nisug-
 gusi asja ommast peast tahha ne seada,
 mis üksnes Jummalale kae al seiswad, siis
 teme patto, ja panneme pealegi munna
 pesa kõrwale. Kuidas linno emma sedda
 saab seäl aududa? Sinna, wanna sõbber,
 ei olnud ei pool ni rikkas kui nüüd, siis
 kui sa mind ennesele wõtsid, ja minna
 astusin nago paljas sinna kattuse alla, ja
 ommeti laskid perre asjad Jummalale armo-
 läbbi hästi forda. — „Keik tõssi“, ütles
 mees, ja sinna ollid mulle otse Jummalale

õnnistamine; agga meil ollid ka head kas-
 sulissed aiad, ja need tännawosed on rasked.
 Sepärrast arwan agga, et sest ei olleks
 kahjo, kui poeg saaks naesega nattukest
 lisja weel jure. Ja se sünniks kül ka ühte,
 et se tüdruk, kedda temma ennesele wallit-
 seb, auwäärt ja ühtlase rikkas noor inni-
 menne olleks.“ — Kui senna jure agga
 weel tulleks, ütles emma, et tüdruk täieste
 poia mele pärrast on, siis olleksin kül sega
 rahhul. — Wannamees jättis nüüd sedda
 jutto mahha, ja mis temmal weel südda-
 mes olli, sedda temma ei tahtnud sel kor-
 ral weel mitte ülesanda, sest et teadis, et
 naene lähbaks se wasto tõrkuma. Pealegi
 teadis ka kül, et naene suurt luggu piddas
 Ewast, ja tedda rõmuga minniaks wõttaks.
 Mehhe melest se ei olnud mitte täieste nenda,
 sest temma mõtles ikka selle rikka Hanso
 Huberi tütre peäle. Se olli seäl ümber-
 kaudo keige rikkam tüdruk. Mölder ei tun-
 nud tedda kül mitte selgest, ja Hansust
 temma ei olnud muud kuulnud, kui et

temma sitte ning rahhaahne olli; agga mis sest lapsela kahjo? arwas mees. Need kombed, mõtles temma weel, forjavad ehk ikka warrandust jure.

Euwal pühhapäwal ütles mõlder Peetrile: Kulen, et Hans Huber swägga head nissud müüb. Meil lähaks neid küll nüüd tarwis. Võtta sinna tänna pärrast lounat sedda teed kätte, liina minnema ja neid nissuit waatma, kas kõlbawad meile. Sa jouad küll, õfeks jälle taggasi. Ja kui sa forral seäl olled, panne ommeti selle rikka mehhe tüttart ka nattukest holega tähhele, kes keif sedda issa warrandust peab senna pole üksi pärrima. Saab nähha, kuida temma muido sinno mele pärrast on. Ei olle tarwis, emmale sest middagit öölda. — Peter sai a'gsaste enne õhto liina, agga Hans ja tüttar ei olnud koddod. Moor mees läks ommeti tuppa, et saak suugu puhkada. Mäggä seäl ühhe toli peäl tüduruko maggamas. Astus tassase sammuga temma ette, watis tüf aega üksi silmi temma

peäle, ja hmatussaga hüdis temma poiehealega: Eulle Jummal appi! eks se ei olle minno endine kallis Ewa isse, kes mo poisi aial minno sureks rõmuks olli? — Eüdruf ärkas kohkumissaga ülles, ja tundis peagi Peetrit ärra. Oh mis süddamelik rõõm olli mollemil! Näkisi teine teise wasto keif head ja kurnad ülles, mis ollid nende mõda läinud aastade sees katsnud. Waesel Ewal ei olnud küll, wimiste aastade pärrast, muud kui kurnja katsunud. Temma wäljaspiddine illus teggomood ja keif temma moistlikkud waggad wiisid ärratasid Peetri jures temma endise armastusse meelt ellawalt ülles. Ewal se armastusse meel ei olnud ei ial mitte süddames kurnnud. Peter tundis nüüd, et ei mingi'uggune wäga ei saaks mitte ennam lahutada neid, kedda Jummal jubba nende nore ea sees olli ühte annud. Ewat üksnes arwas temma prudiks, ei keddagi teist. Ja kui Ewa ommad illusad silmad temma pole ülestõstis, kargas Peter temma peäle, hakkas temma kaela ümber ja hüdis: Menda kui olle me norelt rõõmsaste teine teisega mänginud ja

süddamelikkö söbrusse sees ellanud, nenda tahhame ka eddespidi õnaste issekeskis ellada. Ewa Pea langes Peetri kaenla peäle ja ei lausund sannagi. Pärast ütles temma: Võtta ennesele omma nouga aega; minna ollen üsna waene rahha polest, ja sinna rikkas; sest ei passi meie mitte ühte. Jätta mind teniaks tüdrukus seie, ja te janna nenda kui sinno wannewad tahtwad. Jummal hoidko, et minna sü läbbi sinno wannematte nou saaks rikkutud. — Armas hing, ütles siis Peter, eks sa ei tea mitte, kui wägga armas sa ollid minno emma melest? Weel eile ta räkis süddamelikkult sinnust, ja iggatses, et saaksin sind jälle ülesleida. Temma ei tahha ei ühtegi kuulda issa noust. Ei, ei! siin seisame Jummal silmade ees, ja minna küssin tõssise melega, kas tahhad minno armsaks truiks naeseks jada? — Allandikkult ja täiest süddamest wastas Ewa: Jah Jummal nimmel, kui muud ühtegi ei seisa se wasto. — Sel wiisil sai nende armastusse seadus kindlaks.

Agga mis nemmad nüüd weel issekeskis kõnnelesid, ei putu meise siin mitte; sest kes kalendri luggejatte hulgast ei peaks teadma, mis jut se on, mis need teine teisega aiawad, kes praego peigmehheks ja prudiks on sanud?

Peter sai kermeste kui lind pool õ aial koio, sest südda olli mõnnusal wiisil fergitud. Panni immeks, kui näggi, et emma kambris weel tuld põlles. Agga kust sellele unni tulles, kes kibbedat murret kandis süddames? Olli mehhe käest täieste teada sanud, mis asja pärast issearranes Peter olli issast wäljaläkitud sanud, ja se kippitas emma meelt. — Poeg astus järsko emma kambrise, wiskas ennast ümber temma kaela, wallas süddant emma süddamesse, ja räkis keif üles, mis temma ja Ewa wahhel olli sündinud. Kui maggus jut otsas olli, said emma süddamelikkud õnnis, tamissed poia jäuks; ja siis aias emma tedda maggama. Emmale unni ei tulnud nüüd jälle rõmo pärast mitte woõraks.

Teisel hommikul, kui naene mehhe silmade ette sai, hūdis mees: Mo nüüd! mis luggu sinnuga? Sa olled hopis kahwatanud. — Egga sedda ei olle mitte immeks panna, ütles teine: pool õ läks kibbeda murre al, teine pool süddamelikko rõmo al ilma unneta möda. — Mis kibbe murre se olli? küsis mees. Ja kui ma sest ka pool teist arro saan, siis ütle ommeti, kust rõmo seltsimees sinnule tuli? Sedda tahhaksin kül hea melega teada sada.

Ja se on sest, vastas naene, et meie armas Peter kui õnnistud peigmees taggasi on tulnud, ja et minnul wägga hea meel on selle nou parrast, mis temma ennesele on wõtnud. — Kas tõeste? küsis mölder. Et se piddi Hanso tütreka ni ferimeste forda sama, sedda ei julgend mitte üksford lota. Kas nääd, nüüd meil on ommeti üks joukas rikkas minnia. — Mis mõtte peäl olled sinna? ütles naene; ei sel armial Ewal ei olle warrandussest ei suggugi mitte, egga sedda ei olleks temma jures ka mitte

tarwis. Temma toob kallimaid ja ülle naid prudi andi ennese kasa, kui keik rahha ning warra. — Mees seisis tüf aega süggawas mõttes, waiutas Peat ja ütles siis: Kui se Jummalatahtminne nenda on, siis ei tohhi mitte se wasto tõrkuda, ja et nään, kui wägga se nou, mis minna ollin wõtnud, sinno süddant kippitas, siis olleks pattune assi, kui peäksin se peäle seisma. Mis siis muud, kui et minna ka omma õnnistamist poiale kasa-anniks pakkun. — Naene wiskas ennast pissarad silmil mehhe ümber kaela, tännas tedda, langes põlwili mahha ja lugges ärdad tännopalwe sannad Jummalale.

Oh mis rõmo õiskamist olli teisel hommikul emma kambreis kuulda, sest Peter sai seäl teada, et issa olli ennast wimaks rahhule andnud poia kossimisise nouga. Ülle issa keeldo poeg ei olleks sedda asja mitte läbbi aianud. Kui nüüd olli issaga kofko sanud, finnitas issa omma sannade läbbi, et temma omma õnnistamist annaks

poia abbiellule Ewaga. Agga kule, ütles
 issa weel, tüdruk ei pea mitte üks ainus
 pääw kaueminne seal Hanso maias pina-
 tud sama, sest et kulen, mis üsna willets
 põlli sel waesel lapsel tännini seal on olnud.
 Tahhan lasta ettepanna ja sinnuga senna
 sõita, et toime tedda warsti meile. Sest
 saab jah wissiste natuke tülli ja kárrin,
 agga mis woib parrata. Kui ei lähhá hea
 wifiga korda, siis peab wáe kaupa katsuma.

Láksid omma illusa woorwanfriga kui
 tuul árra, ja joudsid ni fermeste taggasi,
 et ei olnud weel mitte kuus tundi möda,
 kui jubba kolmekeste, Ewa olli kolmas,
 mõldri õue wárrawast sisse sõitsid. Keif
 kolm ollid üsna rõmu náoga náhha. Kui
 emma sedda náagi, panni temma káed
 risti ja ütles: nüüd tunnen minna jälle
 selgeste, et leskede ja waeste-laste Issa
 taewas on, ja kui kindel se sanna on,
 mis ta ütleb: „Hüa mind appi abhastusse
 páwal, siis tahhan ma sind sest wálsjakis-
 kuda, ja sinna pead mind auustama.“

Weski maias said peagi rõõmsad pul-
 mad, ja nende járrele jõudsid rahholissed,
 õnsad ning jummalakartusse aastad. Ewa
 olli kui Jummalaga ingel senna perrese astu-
 nud, ja temmaga ka wálsaspiddise seisusse
 polest õn ja õnnistaminne. Mõlder ja naene
 láksid jälle nago noreks laste õnsa põlwe
 ja laste-laste párrast, kes neile nende wan-
 nudusses melejahhutamiseks ja sureks
 rõmuks ollid.

Hans Huberti maias olli hopis teine
 luggu. Rikkas Kristina olli alles ifka aino-
 üksi ja sellele sada, kellel himmo olleks
 temma járrele. Sest nüüd ei teinud seal
 ennam suurt wahhet mitte selle wahhel,
 kes ennast wáimehheks ja peigmeheks
 pakkus: essimenne feige parrem. Agga ei
 ükski ei raatsid, sedda tüdrukko ennese om-
 male wõtta. Eks ta ei olnud iggas kóhhas
 teáda küll kui rahha ahne, sitke, laisk ja
 riakas loom. Sel surel rikkusel juhtus ka
 nattuke awalt üsna teine kárw. Hans
 pillutas sedda monne aasta sees laiale pras-

simisse ja liajomisse läbbi. Kas tulete ki-
iati teie, kes luggejatte hulgas nored meh-
hed ollete, mis nisuggusest seggatses ell-
misse wiisist tulleb, peäle sedda suremat
hinae kahio?

Hans ei jätanud wimaks mitte ni palju
järele, et temma pattude läbbi abbrafs
lāinud fehha saaks auga hauda pandud.
Ussuwōllajad risusid weel wimist ärra.
Keif perre maiad said mūdud. Kristina
pidi wimaks liinas kui pessotūdruk omma
hādda leiwarasufest ennesele otjima, ja
lōppes kui kerjaja. Sel wiisil saab ots
neile, kes illemeelsed ja jummalakartmatta
on olnud.

Kiusaja.

Oli üks suur illus kulla, mis järele laiad,
wilialised wāljad, tuggewad heinamaad,
kaunis suur mets, laiad kariamaad, ja
jōggi olli, mis rohkestes fallasako wālj-
andis. Kulla rahwas moistsid keigest sest
ennestele parrajat kasso sata, sepārast et

ollid kermes tōteggijad, targad hooltkand-
jad ja kassinad keige omma ellamisse wiiside
sees. Et nemmad joukaks ollid sanud, sedda
nende maiad ja keif perre honed, need roh-
ked maia ja põllo riistad ning noud, nende
tuggewad lojused, ja nende riette teggo-
mood selgeste illesnāitafid. Liina rahwas
otsisid keige enneminne seält kullast nende
puhhast wilja ja lihhased lojused. Hobbo-
sed ollid isseārranes ni illusad ja tugge-
wad, et palju otsijad nende pārrast ollid.
Sest se tulli ka, et, kui ühhel perremehhel
surema kullutamisse jures rohke minne rahha
tarwis lāks, kui temmal praego kae al olli,
liina rahwas temmale heamelega laenasid.
Seādsid, et se neile õigel wiisil ja seātud
aial saaks kätte tassutud. Üllem asfi olli,
et seäl kulla rahwas issekeskis kalli rahho
sees ellafid, ommad lapsed jummalakart-
likkust illeskaswatafid, omma orjade wasto
õiged ja lahke melega ollid, ja omma ning
nende ommade hinge õnnistusse eest kirriko ja
kodduse puhhitfusse läbbi truieste hooltkandfid.

Wimaks tuli mõbras mees, paggari ammetist ja wina põlletaja, ennast seal küllas asjutama, ja ostis ennesele üht suurt tühjaks sanud maia. Mees oli rahhaahne ja karmwal, kes moistis, rahwast kurja tee peale arwatelleda. Üht suurt tubba ommas ues maias seadis ja ehhitas temma nore rahwa tantsumisefeks, mis enne ei olnud seal prukis. Ükse peal rippus illusaste wärwitund laud, ja oli sure tähtega peale kirjitud: „Siin müakse maddala hinna eest maggusat wina, ja se koht on wanna ja nore rahwa kookotullemisefeks seatud ja ehhitud.“ — Mees seisis iggal päwal ennamiste akna ehk ükse ees, ja kui rahwas möda läksid, terretas temma neid lahkestes ja hüdis: „Noh! eks teie ei tulle mind wahhest waatma. Dean katsuma, teid teie iggawast ello wifist peasta, et ommeti saaksite ka ello rõmo maitsta.“ — Se oli jubba kohhe hakkatusses monni mele pärrast. Illusad walged wersked saiad, mis akna al ühhe laua peal ollid seisda pandud, teggid teistele jälle himmo sisse astuda.

Laupäaw ja pühapäaw õhto pole said karmwala kiusaja toad nattu ke awal ikka täiemaks, pärrast üsna tungil täis. Arwaste läksid meestrahwas terwe peaga koiw. Joobnud lomad hakkasid seal, enne kui mahha heitsid, omma koddakontstega taplema ning riidlema, ja oli küll ka peksminne kuulda. Mored innimesed tantsisid ullul wifil, ja tüdrukude hulgast läksid monned ennast ärranarrida. Wanna rahwas õppisid kangeste rahha peale kaarta mängima. Kes omma rahha oli kautanud, sai kiusaja käest rahha laenuks, ja sedda panni kiusaja omma wõlla ramatusse kahhemõrra üles. Wõlg sai taggajärrel wäggise sisse aetud ja wiljaga üsna alwa hinna eest tasjutud. Sel wifil läksid seal mitto ja mitto kehwaiks. Kõrtsi, lakkumisse ja mängimisse himmo wõttis ikka kangelimne woimust. Monned perrenaesed ei põlgand ka mitte, sedda mõllamisse ja jomisse jahta. Küllarahwas istusid nüüd ka argipäwal kõrtsis, ja raiskasid rahha ja aega. Tõ himmo lõppes ärra, maia asjad läksid rippakülleiks,

lapsed hulkusid pool paljad, ja oppisid nälja parrast warrastama. Kõlla au olli pohjani ärrarikkutud.

Sumwel kaswis firriko tee peäl paksuste roheto, sest et olli ni armaste kaidud. Kui rahwas laupäwal fess õ aial wast foio said, kust tulli neile siis pühhapäwa hommikul weel himmo, omma uimase peaga firriko minna, ja mis hinge kasso olleks neil kül sest olnud? Talwel wabbandasid nemmad enast kibbeda külмага ja finni tuisatud teega.

Kiusaja isse sai wimaiks ühtlase otsas, läks fangeks jodikuks, ei joudnud mitte ennam ommad maia asjad üllespidada, raiskas omma rahha omma tihti kohto-käimisse läbbi, mis ta pididi omma paljo wõlnikudega katsuma. Sai siis nendasam-moti ferjajaks, kui keif need, kedda olli kiusanud ja õige tee peält ärraeksitanud.

Summal tassub armoga keif head ärra, mis innimesfed tewad.

Ühhe moisa honed seisid ni üksikul kohal, et keige liggimad tallopoegade perred

ehk küllad kolm ehk nelli wersta moisast ärra ollid. Moisa herra olli üks üsna õige mees omma teniatte ja tallopoegade wasto, jo holas maiapidajaja. Rahjo agga, et olli wahhel wägga äkkilisse melega, liati ferjajatte wasto. Tõssi on, et temma monnette käest nende hulgast, kes üsna laiskusse parrast ferjasid, kahjo ja kawwalust olli katsnud. Sest ta olli kowwa süddamega, walli ja armeto nende wasto. — Temmal olli ommas tenistusses seitse meestrahwast, ja hopmani pois olli kahheksas, puhhas nored, priksed mehhed, kes omma moisa herrat, temma õige mele parrast, auustasid ja truid ollid temma tenistusses. Suremat auustamist ja tõssisemat armastust tundsid teniad agga weel moisa praua wasto temma tassase mele ja lahke wiiside parrast nende wasto. Isse-arranes olli temma halleda süddamega waeste ning häddaliste wasto.

Mollemad moisa wannemad istusid ühhel õhtul ukse ees kui üks armeto, wiggane ja hopis ärrawässind ferjaja nende ette

astus ja neid ärdaste pallus, omma peäle hallastada, ning puhkamisse nurga nende maias ja leiwa rasukest temmale sowida, fest et temmal ei olnud ei mingisuggust rammu ennam järrel, senna esimisest perese sada, kust temmal suggu abbi olleks lota. Teie tenite ennestele, ütles se willets hing, Jummal armoo tassumist omma hallastusse eest, mis lähhate minnule minno keige armetuma luggu sees üllesnaitma. — Kassi ärra, küssendas moisa herra. Müüd on nisuggune seggane aeg, kus ei sünni ei keddagit teadmata uskuda, egga neile asset anda maias, liati seäl, kus ellamisse koht nenda kui siin ni kangel ärra on teiste maiadest. — Jummal teab, ütles kerjaja, kui hopis otsas minna ollen omma ihho wigga pärrast: agga ommeti ollen ma ikka püüdnu, öige innimenne olla, kes ei olle ei ühhelgi üllekohto teinud. — Nenda rägib iggaüks, ütles herra, ja pärrast saab ommeti nähha, et monni ei olle muud kui kelm. Kes neid ussub, saab kurja katsda. — Kui herra

sedda ütles, ja kerjaja, wessi filmil, taewa pole watis, siis halleda süddamega praua ei sanud mehhe waljo sanna mitte kaue minne kanda. Põris ennast herra pole ja ütles: eks sa ei mõtle se peäle, mis pühha kirri kassib: „Püüdke hea melega woðraid wasto wõtta!“ ja et Issand saab wiimsel päwal öõlda: „Minna ollen woðras olnud, ja teie ei olle mind mitte wasto wõtnud. Jehowa on se, kes woðraid hoiab.“ Agga nende pärrast, kes armetumad on, ja hädalliste peäle ei hallasta ütleb Jummal sanna: „Kohhus peab ilma hallastusseta kaima selle peäle, kes ei olle hallastanud.“ — Minne sinna, ütles mees, ja läks wihha täis ärra.

Praua ütles nüüd lahkestehwa wasto: „Ästu sinna sisse! Ja kui waene ei sanud kõndida omma jalla wigga pärrast, siis praua juhhatas tedda kätpidi ühe pisukesse kambrise, mis ukse jures olli. Seält teine leidis puhkamisse wodi, ja temmale sai rohket toitumist kätte widud. Kui olli sõnud, ja Jummalat süddamelikkultt ännanud selle abbi eest, mis nüüd sai katsda, heitis tem-

ma maggama. Temma jalla reig ei jät nud ted-
da faua maggada. Tousis ülles ja istus afna
jures mahha, kelle üllem jäggo lahti olli, ses et
hea soe õ olli. Kamber pimme, et tedda ei sanud
afna pealt nähha; agga oues olli pea pawa sel-
gus, sest et keige pitkemad pawa ja pealegi ku
walge olli. Ei faua aega, siis näggi temma
faks meest, kes ukse peält katsusid. Kulis siis,
sest et üllem affen lahti olli, kui teine ütles:
Ukse luf on tubliste finni, agga kas naad,
kattuse luuf on lahti, ja seal teisel kohhal
on meie parrajaks abbiks pitk reddel. Kui
sedda lugi ette kanname, siis same seal
hõlpsaste lae peäle, ja kui siis treppist alla
lähme, siis herra maggamisse kambri ukse
on esiminne. — Seltsimees küsis siis
teise kääst: Kas sa tead selgeste, kus herra
omma rahha peab? — Miks ei tea, eks
ei olle tedda wiis aastat teninud ja tedda
temma kambri üllespassind. Agga sedda
minna ütlen kowwaste, temma ihhule teie
ei tohhi ei mingisuggust wigga tehha.
Sedda minna ei lähha mitte sallima.
Temma on minno wasto ikka õige olnud;

minna agga ollen temmale liga teinud. —
Olgo siis nenda, ütles teine; egga meie ei
tahha temma kääst muud kui temma rahha.
Agga kui hirmus faua jäwad need faks
teised mehed ärra. Lähme nende wasto,
neile rutto tehha. — Laksid ärra. —
Kerjaja tõttis ni fermeste, kui omma
wiggaga joudis, perre tuppä, ärratas järsko
neid kahheksa meest seal ülles ja rakis, et
nelli rõõwliit ollid tee peäl furja nouga
herra rahha pärrast. Meist need priksed
teniad saaksid hõlpsaste jäggo, kui nemmad
agga ruttuste ja targaste teeksid. Piddid
tuggewad kühbarad, kelle sisse paksud rät-
tikud saaks pistud, pähhä pannema, nuiad
ja kōied kasa wõtma, ja ennast puhhas
senna hõneste korjama, mis kattusse lufi
wastastikko on nähha, ja usna waiksel
wisil ootma, senni kui rõõwliit seal lugi
kohhal kous ollid. Siis moisa poisid pid-
did ühhe jonega nende kallale kargama,
ja sest et faks ühhe rõõwli peäle tulli ar-
wata, siis olli kōl lota, et kelmid ei pease-
siks mitte. — Se tark nou laks sannast

fannagi forda. Ei olnud ei pole tunni aega möda, kui keif nelli rõõwolit käsist ja jallast finni seutud seal maas ollid, ilma üht werre tilko ärrawallatamatta.

Kui saaksid ollid hommikul ülestousnud, rakis toapois neile üles, mis õsel olli sündinud, ja nimmetas, et se keige ennamiste selle wiggase kerjaja läbbi olli forda lainud. — Kas sa nääd, mo sõbber, ütles praua siis herra wasto, kui Zum-mala tassuminne se järrele on joudnud, mis minna sel waesele head olin teinud. — Herra, piddas sedda wiggast meest mitto päwa lahkeste üles, senni kui temma wigga olli parrandatud, ja laskis tedda siis rohke rahha tassumisega emale minna. Kurjanoudjad said kohto kätte ja piddid omma kurjusse süüd katsuma. — Luggejad wõtwad kül ueste sest märko, mis Zum-mala õiget wallitsust möda hea ja kurja järrele jouab. Sago se heateggiattele melejahutamiseks, ja kurjateggiattele hirmuks.

Zähendusfed.

Püi ja messilane.

Messilane kukus wette, püi näggi üllewelt ofsa peält, wiskas temmale lehkeesse kätte. Pissoke loom astus peäle, kuiwatas ommad tiwakesed, lendas rõmoga koio.

Monne päwa parrast näggi messilane, et küt sihtis püssiga sellesamma püi peäle, mis tedda oiaft olli wäljaaitnud. Ta lendas rutto liggi, pistis wallusaste mehhe kätte. Püs läks lahti, laeng kõrwale, püi lendas rõmoga koio.

Üllem aitko allamat meest:

ford saab abbi temmagi käest.

Kuf ja rebbane.

Kuf laulis lauda harja peält. Rebbane tulli liggi, ja ütles: „Ästu mahha, kuffekenne, ma toon sulle häid sannumid. Keif waen on nüüd Ma peäl otsa lõpnud. Meie pealik, wäggew loufoer, on isse sedda käsko wäljaannud. Ei sõ nüüd hunt ennam lammast, egga rebbane kannasid. Üks sõbrus keikidel. Ästu mahha, kuffekenne!“

Kuf ütles: „Nägi neile ka, kes seält jookstes tulleswad, et nemmad siis ka sedda head asja kuulda sawad, ja sind ennam ei hirmuta.“ — Krants, Sulsta ja Wido jooksid tuhhat nelja liggi.

Oh kuidas rebbase sabba lendas tule kä, et
agga tuhk ja tolm tagga. Raddus ärra metsa.

Kul se laulab kõrgest seält:
ärge uskuge keif heält.

Kennad juttud.

1. Mängomees hundiaukus.

Saksama külla rätsep olli allati kandlelõja keige
pulmade ning jodude peäl, ja igga pühapääw
õhto, kui nored innimesed kõrtis tantsisid. Temma
prufis selle ammeti jures ka rohkesti sedda head
asja, mis hõlpsaste kurgust alla lähhab, ja pär:
rast pahhaste Pähhä touseb. Õ otse olliid jälle
kääratsenud, tantsiad läksid koio pole, joobnud
rätsep omma mängoriistaga ka tagga järrele
lääbi sure metsa.

Korraga kuffus pimmedas: Parisi! auko,
otse pehme karruse padja peäle. Se auk olli
jõgri kaematud hundi piidmisse auk, ja se paddi
olli wanna hall isse, mis urrisedes üleskargas,
ja mehhele hambid näitis.

Mees hirmo pärrast hakkas wiolit mängima,
nenda et mets kõllas kä. Hunt ei sallind sed:
da heält, nago kartis, hoidis emale; agga ni pea
kui mängomees tahtis wahhel ka nattokest puh:
hata, tulli kurri loom jälle lähhemalle.

Ei aita, muud kui ikka hästi luggu lõma! Wioli
üks heäl läks katki! Jah, kes sest woib hoida, ta
mängis kolme keelte peäl. Jubba hakkas koitma.
Teine keel ka katki, ta mängis kahhega. Pääw
tousis. Wimakš jäi üks ainus maddal heäl weel
järrele. Mees häddas, Pea suitseb, higgi jookseb.

Jubba peästia liggi. Jõger tulli omma kaewa:
tud, hundiauko waatma, mõtles: „Mis jorrin
se on, mis seält kulukse nago Ma alt?“ —
Hunt wahtis, mees mängis.

Paught! Walmis. Ei se paiowasfikas ei
murdnud ennan lambid mahha, egga se noälä:
pistia ei mängind ennam õ otse wiolit, ei wõt:
nud ka ennam tilka furradi lakket omma suhho.

Salwe laetis jõger ennesele hundinahha kassukast
õmmelda, küsis rätseppa käest: „Kas sedda üht
nahka tunned ka, kus fuli auk rindust lääbi? —

Mooplapistia ütles: „Kül tunnen. Tanno
hundile, ja teile ka. Minna olleksin keige omma
kandle mängimisse ja wina lakkumissega wimakš
põrgusse tantsinud!“

1. Pool Puddel.

Kootsi meestel olli Tania rahwaga sõdda. Üks
õhto, pärrast lahengo lõppetamist käis Tania
soldat omma wahhi posti peäl mõda furnokehbad,
puddel õllut kä. Üks heäl hüdis nenda halledaste:
„Anna mulle nattokest jua, mul on surm keele peäl!“

Rootsima soldat, kel mollemad jallad suretük: figa ärralastud, olli pitkali maas rohho peäl omma werre sees. Tania mees kummardas tem: male jua andma. Paught: kuul muud kui wil: listas möda förwo.

Rootsimees mõtles: Temma on ka üks waen: lane, ma lasen tedda weel enne omma surma mahha, ja saan sedda täis puddelit õllut ennesele. Ja nenda olli temma sallaja lastnud omma pis: toliga selle helde süddamega mehhe peäle, kelle õnneks kuul läks möda.

Tania mees wihasas kül eestotsa: ütles: „Ma jättan sulle andeks, et sa tahtsid mind ärra: tappa, agga nüüd ma joon enne pole puddeli ärra, sest minnul ennesel on ka tulline janno!“ — Jõi, andis Rootsimehhele: „Säh, wõtra nüüd. Egga sinna ommeti ellades ennam siin Ma peäl õllut ei jo, sul waesel jallad ärralastud!“ —

Rootsi soldat jõi wimist korda ommas ellus omma janno ärra, wanas Pead, ja heitis hinge.

Taniama kuningas sai pärrast kuulda, kinkis soldatile sadda hõbbe tadrid, teggi tedda pealikfukš, ja andis temmale pitserit mällestusfeks, kus pool puddel olli peäle tehtud. Praego temma poia poiad ellawad Taniamaal, ja ikka sesamma pole puddeli pitseri märk keige temma järrele tulles ja fuggufeltsil tännase päwani.

S p p e t u s s e l ö n n e d.

1. Linna firriko kel.

Ma lāksin ferd linna firrikust möda, ja watasin üles pole sure pitka torni peäle, ja wata, firriko kella numrilaud paistis omma kullatud tähtedega mo filmi sisse: rattamodi ringi keif omma arro järrele ülespandud esimesest numrist senni kui 12.

Siis tulli mo mele, et se on wägga hea, et kella numrilaud on kullatud. Kui nüüd monni laist weddeleja, kes iggopääw paljo aega tühjalt ärrawidab, — kui ta nüüd üleswatab firriko kella peäle, siis woiks ommeti ka ferd temma mele se mõtte tulla: kuld on keigekallim assi; piisofekse rahhatükfiga woib hulk wilja ja muud ello tarwidust sada. Ugga aeg on weel kallim kui kuld, sest kes üks kuldrabha kautab, se woib aegamöda kümme jälle assemele sada: agga kes üks tund aega raistab, kui se on möda, siis ei wõi seddasamma mitte teistkorda kätte sada, mis on jubba käest ärraläinud!

Salmikenne.

„Sepärrast nüüd, et meil aega on, tehkem head keifile, agga keige ennamiste neile, kes meiega ühhes uskus on.“ — Kal. 6, 10.

2. Seinakel.

Minno naber ning küllamees, rikkas tuleweški mõlder ja Ma rentnik tuli linna ulitsa peäl mo wasto nenda kurwa ja pahha näoga.

Ma küsisin: „Mis teil wigga, armas wadder!“
Ta kaebas, et Jummal on temma ello se aasta nenda raskeks teinud, et saak läinud wähhemaks!

Nenda jutto aiades astusime uurmakri maiasse, ta tahtis seinakel osta. Kõl minna watasin neid rattid, kuid a nemmad immelikult teine teise wasto jooksewad et kes ei olle enne näinud, ei woiks ial uskuda, et seält woib ka üks selge tunni arro weel wimaks wälja tulla.

Mõlder küsis: „Onno poeg, mis sa nenda terrawaste wahhid?“

Ma kostsin: „Minna arwan, et meie ello siin mapeälses häddaorruš on otsego need uri rattad, mis ka näitawad keik seggaminne teine teise wasto seiswad ning käiwad: agga numrilaud, mis peäl pool on, näitab keik selgeste ülles. Nenda woib meie ello numrilaud üllewel taewas olla: kui meie senna same, siis saab keik aši selgeks.“

Salmikenne.

„Mis minna teen, sedda ei tea sinna nüüd mitte, agga pärrast sedda pead sa teäda sama.“ Joan. 13, 7.

Antakse teada, et se Paulo-wisi-ramat ükspäinīs on müa Tartolinnas trükkeri Laakmanni jures ja Tallinnas kaupmehe Nastali jures Arjo ulitsas Nr. 548, ja August Hageni jures.
